

Progresjonsplan for fagområdene i Rammeplanen

Progresjon betyr framskritt. Det du ikke får til i dag, får du til i morgen eller til neste år, og det er enklere å få til sammen med en voksen. Vi er bevisste på at læring skjer i alle aktiviteter, barna tilegner seg kunnskaper og lærer seg ferdigheter gjennom alle erfaringene de gjør, også gjennom lek. Alle barn og voksne i barnehagen er aktive deltagere. Vi påvirker omgivelsene våre og vi blir selv påvirket. Det er viktig for oss i barnehagen at vi motiverer, lærer og inspirerer barna, gir dem utfordringer tilpasset deres forutsetninger, og mestringsfølelse og tro på at DE kan og er verdt noe som den DE er.

I følge Rammeplan for barnehager skal vi arbeide med 7 fagområder. I aktiviteter og temaopplegg jobbes det som regel med flere områder samtidig. Vi skal sikre at barna får erfaringer og opplevelser fra alle områdene og vi skal sikre at barna opplever progresjon i aktivitetene.

Vår progresjonsplan beskriver derfor hva vi skal gi barna som sikrer at de får erfaring nok til å utvikle ferdigheter innenfor et vidt læringsfelt. Dette er ferdigheter som igjen er viktig for å delta i lek og sosialt samspill. Gode og varierte opplevelser er viktig for å skape glede, nysgjerrighet og utvikling.

I progresjonsplanen er mål og aktiviteter delt inn etter alder. Dette skal gi oss føringer for hvordan vi skal utvikle aktivitetene for barna etter hvert som de blir eldre i barnehagen. Disse oppdelingene er ikke absolutte, men må alltid sees på i forhold til det enkelte barns modning og erfaringer. De høyere alderstrinnene vil alltid ta med seg, bygge videre på og utvikle ferdighetene fra forrige trinn.

Kommunikasjon, språk og tekst

MÅL		
<ul style="list-style-type: none"> • Å skape et godt språkmiljø i hverdagen ved å gi gode erfaringer med språklige uttrykk og inntrykk • At barna opplever glede og nysgjerrighet ved å utforske, utvikle og å mestre ulike kommunikasjonsformer. • Å stimulere til språklig bevissthet, samt utvikle symbol- og begrepsforståelsen 		
Fra 1-2 ÅR	Fra 3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
<p>Barna blir lest for i billedbøker og pekebøker, og fortalt eventyr med konkrete.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Månedens bok og månedens eventyr <p>Barna blir kjent med enkle sanger, rim og regler.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvert barn har sin egen sang/regle - Månedens sanger og regler - Månedens ordtak - Øve språklig bevissthet før hvert måltid - Faste sanger: Se sanghefte og årshjul! <p>De voksne «bader» barna i språk; benevning, bekreftelse og gjentakelse.</p> <p>Barna blir kjent med eget og andres navn.</p> <p>Rutinesituasjoner, lek og hverdagsaktiviteter er viktige læringsarenaer for språk.</p> <p>Barna får delta på samlinger som stimulerer språkutviklingen.</p> <p>Barna oppfordres til å uttrykke seg, til å lytte, og til å vente på tur.</p> <p>Barna får oppleve bokstaver, tall og ordbilder i barnehagen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bilder over stallebordet, tall og bokstaver på veggen, ordbilder på flere språk <p>Barna får erfare at det finnes ulike språk.</p> <p>Barna får øve på enkle beskjeder.</p>	<p>Barna blir lest for, skrevet for og fortalt eventyr og historier, og oppmuntres til å se i bøker og dikt selv.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henge opp rim, regler, sanger og eventyr ute og inne <p>Barna blir kjent med sanger, rim og regler</p> <p>Barna lytter etter rim, rytmer, stavelser og lyder i språket.</p> <p>Barna blir kjent med leseretningen.</p> <p>Barna utvikler evnen til å uttrykke følelser, meninger, tanker og erfaringer med ord.</p> <p>Barna kan sitt eget og foreldrenes for- og etternavn, og kjenner ordbildet av navnet sitt.</p> <p>Barna får øvelse i å ta ordet, kunne lytte og vente på tur, og å motta en beskjed</p> <p>Barna har tilgang på et rikt miljø for utforskning av språket; bøker, skrivesaker, tavle, spill osv</p> <p>Barna øver på å bruke språket i lek, konfliktløsning og dialog, sammen med tilstedeværende voksne.</p> <p>Barna får delta i samlinger, og får oppleve bokstaver, tall og ordbilder.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bruke whiteboard, samtale og undring, refleksjon rundt talespråk og skriftspråk 	<p>Barna har egne skolestundsamlinger (med Trampoline og silkebok)</p> <p>Barna blir lest for i lengre bøker og fortsettelseshistorier</p> <p>Barna får erfaring og blir kjent med skriftspråket.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leseretning, lytte etter bokstavlyder, bokstavtegn, lek med rim og stavelser, dele opp ord, skrive sitt eget navn, lekeskrive, tegne og skrive <p>Barna får øvelse i å dikte/fortelle/gjenfortelle enkle historier og opplevelser, og blir kjent med hvordan en historie er bygget opp.</p> <p>Barna lærer rim, regler, leker og sanger.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klokkene på Ringerike, Hvem banker?, Det er sant at jeg fant <p>Barna får øvelse i å tørre å ta ordet i en gruppe, å føre en lengre dialog, og å kunne sitte i ro over lengre tid.</p> <p>Barna oppfordres til å uttrykke tanker, følelser, meninger og erfaringer, og i å lytte til andre</p> <p>Barna får kjennskap til ulike språk, spesielt engelsk</p> <p>Barna får øvelse i å motta beskjeder med to eller flere ledd</p>

Kropp, bevegelse, mat og helse

MÅL		
<ul style="list-style-type: none"> • At barna tilegner seg gode vaner og handlingsmønstre tidlig • At barna opplever bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse • Å ha et inne- og utemiljø som inviterer og inspirer til fysisk aktivitet • Å videreutvikle barnas fin- og grovmotoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse ut fra behov, interesse og mestringsnivå • Å ha et variert og sunt kosthold i barnehagen, og ha gode rutiner for hygiene 		
Fra 1-2 ÅR	Fra 3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
<p>Barna skal få oppleve glede og mestring ved bruk av kroppen, og få en positiv kroppsoppfattelse. Barna får allsidig fysisk utfoldelse i lek og opplegg ute og inne, og oppfordres til å prøve selv i trygge omgivelser.</p> <p>Barna får øve på å rulle, krabbe, gå, klatre, gripe, kaste. Barna får øve munnmotorikk og pinsettgrep. Barna får være med på turer i nærmiljøet. Barna får begynnende kjennskap til kroppen sin og kroppsdelene.</p> <p>Barna får varierte smaksopplevelser, og får øve på å smake, og spise selv.</p> <p>Barna lærer hygiene, og håndvask før mat. Barna lærer å synge matsang og å takke for maten. Barna får en begynnende kjennskap til hvor maten kommer fra, og deltar i matlagingsprosessen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Høstsuppe, male korn, riste smør, baking <p>Et sunt kosthold etableres.</p> <p>Barna får begynnende kjennskap til miljøvern, blant annet ved å plukke søppel. Miljøvernuke. Førstehjelpsuke.</p>	<p>Barna går turer i nærmiljøet og i skogen, og får erfare lek og bevegelse i natur og ulendt terreng. Barna får allsidige bevegelseserfaringer, og øver på å sykle trehjuls sykkel, gå i ulendt terreng, hoppe, hinke, løpe, klatre, kaste, sparke, balansere, stupe kråke.</p> <p>Barna får oppleve prosessen «fra jord til bord», lager grønnsakshage og forbereder høstfest.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4-åringene er med på tur til Alm <p>Barna deltar i matlaging og får ulike smaksopplevelser.</p> <p>Barna får bevissthet rundt sunn kost og hygiene. Barna lærer respekt for naturen og får kjennskap til miljøvern og bærekraftig utvikling.</p> <p>Barna oppfordres til selvstendighet ved måltid, påkledning og dobesøk – med hjelp fra voksne. Barna får øve riktig blyantgrep, klipping, pusling og perling.</p> <p>Barna øver kroppsbevissthet og kjenner navn på flere kroppsdelene.</p> <p>Barna får en positiv holdning til egen kropp, blir bevisst kroppslige muligheter og begrensninger, og lærer å respektere andres grenser.</p>	<p>Barna leker regelleker. Barna øver videre på blyantgrep og på å klippe etter strek og fargelegge innenfor strek. Barna oppfordres til mer selvstendighet ved måltid, påkledning og dobesøk. Egen garderobe. Barna øver på å holde orden på egne saker. Barna får oppleve trivsel, glede og mestring gjennom ulike aktiviteter ute og inne gjennom hele året.</p> <p>Barna får allsidige bevegelseserfaringer, og øver på å løpe, hoppe med samlede bein, kaste, ta imot, klippe, perle, huske selv.</p> <p>Barna får kjennskap til trafikkreglene, og øver på høyre og venstre.</p> <p>Barna får kunnskap om kroppen, og respekt for andres kropp.</p> <p>Barna er miljøagenter. Barna får erfaring med å være eldst, og hjelpe de som er yngre.</p>

Antall, rom og form

MÅL		
<ul style="list-style-type: none"> • At barna får utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være skapende. • Å ha/lære/erfare en lekende og undersøkende innstilling til å arbeide med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønstre, tall, telling og måling • Å gi barna erfaring med å finne gode, kreative løsninger 		
Fra 1-2 ÅR	Fra 3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
<p>Barna får erfaring med telling, mengder, størrelser og former.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Telle til tre - Mengden 3 - Sirkel, trekant, firkant - Stor og liten - Sortering og sorteringsmateriell <p>Barna får høre rim, regler, sanger og eventyr med tall.</p> <p>Barna får erfare varierte teksturer og sanseinntrykk.</p> <p>Barna pusler enkle puslespill.</p> <p>Barna får leke med klosser, puttekasser og ulike typer konstruksjonsleker.</p> <p>Barna får erfare barnehagens rom, orientere seg ute og inne i barnehagen, og finne sin egen plass.</p>	<p>Barna får erfaring med telling, mengder, størrelser og former.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Telle til ti - Mengden 5 - Sirkel, trekant, kvadrat, rektangel <p>Barna får øve på preposisjoner (først, sist, mellom, bak, foran) og grunnleggende matematiske begreper.</p> <p>Barna får pusle puslespill og spille enkle spill med ulike former og farger.</p> <p>Barna får erfaring med sortering; ulike leker, klær osv.</p> <p>Barna får kunnskap om farger og fargenavn.</p> <p>Barna får kjennskap til ukedagene.</p> <p>Barna leker leker hvor de må orientere seg i rommet.</p> <p>Barna har god tilgang på ulike konstruksjonsleker.</p> <p>Barna oppfordres til å prøve ut og leke med tall, mengder og matematiske begreper i hverdagssituasjoner og lek, med støtte av tilstedeværende voksne.</p>	<p>Barna får erfaring med tall, telling, mengder, størrelser og former.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Telle til 20 - Kjenne igjen tallene 1-10 - Mengden 7 - Koble tall og mengde - Kjenne navn på formene sirkel, trekant, kvadrat og rektangel - Avstand, vekt, volum <p>Barna får kjennskap til ulike måleinstrumenter.</p> <p>Barna spiller spill som forutsetter grunnleggende forståelse av former, farger, tall og størrelsesforhold.</p> <p>Barna får øvelse i praktisk matematikk, f.eks gjennom matlaging.</p> <p>Barna får øvelse i å følge og tegne mønstre, sortere og kjenne igjen rekkefølger.</p> <p>Barna får utvidet kjennskap til tidsbegrepet, og til ukedager, måneder og årstider.</p>

Etikk, religion og filosofi

MÅL		
<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal få kjennskap til egen og andres kultur, tradisjoner og religion • Opplive anerkjennende voksne som gir barn medvirkning i egen hverdag • Bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft • Voksne som bidrar til at barna undrer seg over «livet» 		
Fra 1-2 ÅR	Fra 3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
<p>Barna får begynnende erfaring med å delta i et demokrati, å bli hørt og sett og oppleve medbestemmelse.</p> <p>Barna oppmuntres til, og opplever bekreftelse på gode handlinger (Løft).</p> <p>Barna blir introdusert for opplevelser og tradisjoner knyttet til merkedager og høytider (jul, påske, pinse, lanternefest, 17.mai, bursdager, og fra andre religioner som er representert i barnehagen).</p> <p>Vi har nissefest og luciafeiring i barnehagen før jul.</p> <p>Barna oppmuntres til å hilse, vinke og si «Takk for i dag».</p> <p>Barna er omgitt av trygge og tydelige voksne.</p> <p>Barna blir tatt på alvor, og erfarer respekt og omsorg.</p> <p>Høstfest Lanternefest Adventstund Påskefest</p> <p>Steg for steg og Marius Mus Forut</p>	<p>Barn og voksne undrer seg over verden rundt seg, og filosoferer over eksistensielle spørsmål.</p> <p>Barna oppmuntres til å vise respekt, omsorg og solidaritet for andre.</p> <p>Barna får begynnende kjennskap til hvorfor vi feirer jul og påske.</p> <p>Barna får erfaring med andre kulturer og religioner.</p> <p>Barna får erfaring med at vi er forskjellige og har ulike behov, men at alle er like mye verdt.</p> <p>Barna reflekterer over rett og galt, og lærer å si takk, og øver på å si unnskyld sammen med en voksen.</p> <p>Barna har samlinger med Steg for steg og Marius mus, med fokus på sosial kompetanse.</p>	<p>Barna får nærmere kjennskap til historien bak de ulike høytidene og tradisjonene.</p> <p>Barna utvikler evnen til respekt og empati, og får erfaring med at forskjellighet og uenighet er ok.</p> <p>Barna utvikler evnen til å stille spørsmål, stå opp for seg selv, resonnere og undre seg.</p> <p>Barna oppmuntres til å tro på seg selv, samtidig å ta hensyn til andre.</p> <p>Barna besøker kirken til jul og påske.</p>

Kunst, kultur og kreativitet

MÅL		
<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for deltagelse i eget skapende arbeid • Få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former • Gjenspeile samfunnets mangfold • Barna skal få oppleve og erfare uttrykksformer i musikk, dans, drama og teater, litteratur, film og billedkunst 		
Fra 1-2 ÅR	Fra 3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
<p>Barna får lytte, synge og danse til ulike typer musikk. Barna har sine egne sanger/regler. Hver måned har sine egne sanger. At barna får utforske rytmer og lyder gjennom instrumenter, gjenstander, lyder, språk, sang og musikk. Barna får se noen filmer. Barna får opptre på sommerfest. Barna maler vått-i-vått og tegner månedens tegning etter månedens farge. Barna får delta på jule- og påskeverksted. 2 åringene lager Brannbil, pingvin og Blekkulf av fot/håndavtrykk. Barna har god tilgang på utkleddingstøy. Barna blir eksponert for ulike kunstuttrykk i barnehagen, ekte kunst. Barna får delta i variert lek med ulike uttrykksformer, bl.a sandkasselek, tegning, kritt. Barna får erfaring med ulike materialer, ikke minst naturmaterialer. Barna blir fortalt ulike eventyr som bordteater. Barna deltar på ulike samlinger med sang og musikk, og på fellessamling hver måned.</p> <p>Hvert barn har sin egen bok. Barna lager høstpynt til høstfest, og ulike uttrykk til ulike tema ellers i året. Barna får male/lage lanterner til lanternefest. Barnehagen har god stemning og atmosfære, og det er pyntet med blomster, servietter og lys. Hver måned har sin egen farge. Kunstutstilling .</p>	<p>Barna får erfaring med ulike kunstuttrykk, og får uttrykke egne tanker/følelser gjennom tegning, maling, lek og sang. Barna lager kunst i månedens farge i ulike formingsuttrykk, eks male vått-i-vått, lerret, trykk. Barna får dra på et kulturelt uttrykk (teater/konsert el). Barna har rik tilgang på leker og utkleddingstøy. Barna får leve seg inn i ulike roller (lek, eventyr). Barna får bruke rytmeinstrumenter. Barna får tegne, klippe og lime, og leke med modellkitt. Barnas egen kultur, med leker og sanger, verdsettes. Barna blir introdusert for andre kulturer/kulturuttrykk, og tradisjoner synliggjøres.</p>	<p>Barna får lage sine egne rytmeinstrumenter. Barna arrangerer bollefest/sirkus for resten av barnehagen. Øve på å dramatisere/stå foran et publikum Lage bladtrykk av vått-i-våttmalerier. Barna deltar på barnehagedagen på Stange. Barna får dra på et kulturelt uttrykk (teater/konsert el) Barna får dramatisere eventyr selv, lage egne historier, og leve seg inn i roller. Barna får oppleve ulike musikkgenre. Barna utvikler en følelse av rytme, og får øve på å herme enkle rytmer. Barna lager kunst i månedens farge i ulike formingsuttrykk, eks male vått-i-vått, lerret, trykk, tre, leire, skulptur. Barna har silkebok i skolestund.</p>

Natur, miljø og teknologi

MÅL		
<ul style="list-style-type: none"> • Oppleve glede over å ferdes i naturen og få kjennskap til biologisk mangfold • Skape en bevissthet om at vi må ta vare på jorda vår☺:=Respekt for skaperverket! • Bli nysgjerrige på ulike naturvitenskapelige fenomener i tilværelsen og eksperimentere med ulikt materiale 		
Fra 1-2 ÅR	Fra 3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
<p>Barna får en begynnende kjennskap til årsrytmen og de ulike årstidene.</p> <p>Barna har en fast turdag hver uke.</p> <p>Barna får undre seg sammen med de voksne over det vi ser i naturen innenfor barnehagens område, inkl Hakkebakkeskogen. Planter, insekter, dyr.</p> <p>Barna får begynnende kjennskap til miljøvern.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miljøuke, plukke søppel, kildesortering, holde det rent og ryddig i bhg, ruskendag. <p>Barna har tilgang på I-pad med ulike spill, og får erfaring med ulike teknologiske hjelpemidler.</p> <p>Barna får leke ute i all slags vær hele året.</p> <p>Barna får undre seg sammen med de voksne over det vi ser i naturen innenfor barnehagens område, inkl Hakkebakkeskogen. Planter, insekter, dyr.</p> <p>Barna får leke med ulike typer konstruksjonsleker.</p> <p>Barna har sin egen grønnsakshage.</p> <p>Barna får kjennskap dyr og dyrelyder.</p> <p>Barna får ulike sanseinntrykk gjennom lek med sand, jord, gress, pinner, vann, snø, is.</p> <p>Barna får eksperimentere enkelt innen fysikk og kjemi, f.eks fryse is, esegubben, såpebobler.</p> <p>Hver avdeling har egen I-pad.</p> <p>Vi ruger ut kyllinger i rugemaskin til påske.</p>	<p>Barna har en fast turdag.</p> <p>Vi har et fast område i skogen som vi bruker mye.</p> <p>Barna får oppleve, utforske og undre seg over alt de finner ute i naturen.</p> <p>Barna har sin egen grønnsakshage, og får erfaring med å så, plante og høste inn.</p> <p>Barna får delta i enkle fysikk- og kjemiek eksperimenter.</p> <p>Barna får lese faktabøker.</p> <p>Årets rytme og de ulike årstidene markeres.</p> <p>Barna får erfaring med miljøvern og bærekraftig utvikling, og lærer respekt for alt som lever.</p>	<p>Barna får erfaring med ulike redskaper, som kniv, sag osv.</p> <p>Barna erfarer årets rytme og får kjennskap til naturens endringer gjennom de ulike årstidene.</p> <p>Barna kjenner navnet på noen trær og planter.</p> <p>Barna lærer hvordan man kan bruke oppslagsverk for å finne svar.</p> <p>Barna utvikler et ønske om å ta vare på naturen gjennom at de blir kjent med, og glad i den. De får kjennskap til kildesortering og bærekraftig utvikling. Barna er miljøagenter.</p> <p>Barna lærer om gjenbruk.</p> <p>Barna har tilgang på en stasjonær pc på avdelingen, brukes til spill, bilder, utforsking av bokstaver osv.</p> <p>Barna får erfaring med ulike teknologiske hjelpemidler.</p>

Nærmiljø og samfunn

MÅL		
<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet • Få innsyn i ulike tradisjoner og levesett • Få erfaringer når det gjelder demokratiske avgjørelser og betydningen av likhet og rettferdighet • Oppleve at gutter og jenter er likestilt • Bli kjent med den samiske kulturen 		
Fra 1-2 ÅR	Fra 3-4 ÅR	SKOLESTARTERE
<p>Barna opplever gruppetilhørighet, og blir hørt og sett.</p> <p>Barna blir kjent med nye barn og voksne og opplever trygghet i et nytt miljø.</p> <p>Barna går på turer i nærmiljøet.</p> <p>Barna er med på sommertur.</p> <p>Barna har samlinger med steg for steg ol., og snakker om hvordan vi kan ha det bra sammen.</p> <p>Barna deltar på feiring av Norges nasjonaldag. Samefolkets dag markeres.</p> <p>Barna får observere ulike kjøretøy/kollektivtransport.</p> <p>Vi inviterer foreldre, søsken og besteforeldre på ulike arrangementer; bl.a. høstfest, lanternefest, julefrokost og kunstutstilling.</p> <p>Vi feirer karneval og fastelavn.</p> <p>Barna får kjennskap til menneskerettighetene/ barnekonvensjonen/FN-dagen.</p>	<p>Barna går på turer i skogen og i nærmiljøet, og i gymsalen, og utvider kjennskapet til lokalmiljøet.</p> <p>4-åringene er med på tur til Alm.</p> <p>Barna er med på sommertur.</p> <p>Barna er på turer til biblioteket.</p> <p>Barna får en opplevelse av å være deltakere i et demokrati, og opplever fellesskap på avdeling og i barnehagen.</p> <p>Barna opplever medvirkning, og følelse av å kunne påvirke egen hverdag. Barnemøter.</p> <p>Vi feirer 17.mai, og snakker om hvorfor Norge har bursdag.</p> <p>Barna får kjennskap til samer og samefolkets dag markeres.</p> <p>Barna får kjennskap til «hvor bor vi?» Kart.</p>	<p>Skolestarterne er med ulike turer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I skogen og i nærmiljøet - Togtur - Skolene de skal begynne på - Sommertur <p>Barna opplever større grad av medvirkning og selvstendighet, samtidig som de opplever at noen ganger må egne ønsker/behov vike for fellesskapets beste.</p> <p>Barna får innblikk i lokal historie og norsk historie.</p> <p>Barna lærer om trafikkregler.</p> <p>Barna får kjennskap til ulike yrker.</p> <p>Barna får overnatte i barnehagen på våren.</p>